

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

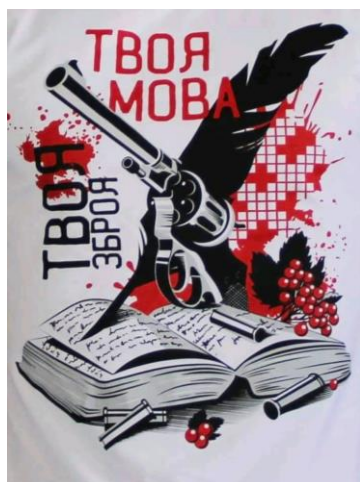


ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ



Львів 2026

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 20 лютого 2026 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2026. 458 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Дмитро БОНДАР, доктор юридичних наук, доцент;
Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;
Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук;
Ігор КОВАЛЬ, доктор педагогічних наук;
Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;
Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;
Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;
Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент;
Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;
Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент;
Тетяна КОНІВІЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент;
Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент;
Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;
Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Технічне оформлення: *Тетяна КОНІВІЦЬКА*

Збірник укладено за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 20 лютого 2026 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія.
- Секція 2. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 3. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі. Мова у системі сучасної науки.
- Секція 4. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

УДК 378:159.9:81

**ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ**

Ігор КОВАЛЬ,

доктор педагогічних наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У сучасних умовах суспільного розвитку, що характеризуються зростанням інформаційного навантаження, ускладненням професійної діяльності та впливом інформаційно-психологічних чинників, особливого значення набуває формування мовної культури майбутніх фахівців. Мова виступає не лише засобом передачі інформації, але й важливим чинником формування професійної ідентичності, психологічної стійкості та готовності до ефективної діяльності. Особливої актуальності ця проблема набуває у процесі підготовки фахівців, діяльність яких пов'язана з екстремальними умовами, високим рівнем відповідальності та необхідністю ефективної комунікації.

Мовна культура є інтегративною характеристикою особистості, що відображає рівень володіння мовними засобами, здатність до їх адекватного використання у професійній діяльності та комунікативній взаємодії. Вона включає не лише знання мовних норм, але й сформованість комунікативних умінь, мовленнєвої етики, професійного мовлення та здатність використовувати мовні засоби відповідно до професійних ситуацій. Формування мовної культури сприяє розвитку мислення, самосвідомості та професійної рефлексії особистості.

Професійна діяльність фахівців, зокрема у сфері безпеки, цивільного захисту та інших відповідальних професій, передбачає постійну комунікативну взаємодію, що вимагає високого рівня мовної компетентності. Як зазначає М. Коваль, формування індивідуального стилю професійного спілкування є важливою складовою професійної підготовки, оскільки забезпечує ефективність службової взаємодії, чіткість передачі інформації та формування авторитету фахівця [3]. Володіння професійним мовленням сприяє підвищенню ефективності

управлінської діяльності, забезпечує координацію дій та формує довіру у професійному середовищі.

Мовна культура тісно пов'язана з психологічною готовністю особистості до професійної діяльності. Вона сприяє розвитку впевненості, самоконтролю, здатності до саморегуляції та ефективної взаємодії з іншими людьми. У процесі професійної підготовки формування мовної культури сприяє розвитку когнітивних процесів, формуванню професійного мислення та готовності до прийняття рішень у складних умовах. Так, професійна готовність є складним інтегративним утворенням, що включає мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний компоненти [1], а мовна компетентність виступає важливим елементом її когнітивної та діяльнісної складових.

Важливу роль у формуванні мовної культури відіграють педагогічні умови, що забезпечують ефективність освітнього процесу. Педагогічні умови розглядаються як сукупність факторів, що сприяють досягненню визначених освітніх цілей, зокрема формуванню професійних та комунікативних компетентностей. А. Литвин вказав, що створення відповідних педагогічних умов сприяє активізації пізнавальної діяльності особистості, формуванню її професійної спрямованості та розвитку необхідних компетентностей [4]. До таких умов належать використання сучасних освітніх технологій, моделювання професійних ситуацій, розвиток професійного мовлення та формування мотивації до саморозвитку.

Особливого значення набуває формування мовної культури як чинника професійного саморозвитку та особистісного зростання. Українська мова виступає важливим інструментом формування національної ідентичності, професійної свідомості та моральних цінностей. Використання державної мови у професійній діяльності сприяє формуванню відповідальності, національної самосвідомості та професійної етики. Як зазначено у наукових дослідженнях, саморозвиток фахівців силових структур через українську мову сприяє їх особистісному та професійному становленню, формуванню патріотизму та професійної відповідальності [2].

Мовна культура також є важливим чинником психологічної стійкості особистості. Володіння мовними засобами сприяє розвитку впевненості, здатності до ефективної комунікації, зниженню рівня тривожності та підвищенню адаптивних можливостей особистості. У процесі професійної підготовки формування мовної культури сприяє

розвитку професійної самосвідомості, формуванню професійної ідентичності та готовності до виконання професійних обов'язків.

В умовах сучасних викликів особливого значення набуває інтеграція мовної, психологічної та професійної підготовки майбутніх фахівців. Формування мовної культури повинно здійснюватися системно та цілеспрямовано, з урахуванням специфіки професійної діяльності. Це передбачає розвиток професійного мовлення, формування комунікативних умінь, здатності до ефективної взаємодії та професійної самореалізації.

Отже, формування мовної культури є важливою складовою професійної та психологічної готовності майбутніх фахівців. Вона сприяє розвитку професійних компетентностей, формуванню професійної ідентичності, психологічної стійкості та готовності до професійної діяльності. Забезпечення відповідних педагогічних умов, використання сучасних освітніх підходів та розвиток професійного мовлення сприятимуть підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно виконувати професійні завдання та забезпечувати професійну діяльність на високому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль І. С. Формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Львів, 2017.

2. Коваль І. Саморозвиток фахівців силових структур через українську мову: шлях до особистісного і національного зростання // Мова — кордон національної безпеки : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів : ЛДУ БЖД, 2025. С. 331–333.

3. Коваль М. С. Формування індивідуального стилю професійного спілкування у майбутніх офіцерів пожежної охорони : дис. ... канд. пед. наук. Вінниця, 1998. 176 с.

4. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : практич. посіб. 3-тє вид. Львів : ЛДУБЖД, 2022. 90 с.

Світлана ДЕМІХОВА, Наталія ТИХОЦЬКА

**КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ
ОФЦЕРА.....340**

Андрій ДОРОХІН, Лідія СЛІПЧИШИН

**КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ МОВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПЕДАГОГА В
УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ КЛАСТЕРІВ.....343**

Олександр ДРУЖИНІН

**ІНТЕГРАЦІЯ СТАНДАРТУ НАТО STANAG 6001 У ПРОГРАМУ
ІНТЕНСИВНОЇ ПІДГОТОВКИ В КИЇВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....348**

Ігор КОВАЛЬ

**ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЯК
СКЛАДОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ГОТОВНОСТІ.....352**

Христина КОЗЛОВСЬКА

**МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МЕНТАЛЬНИХ МЕЖ:
ВІДЗЕРКАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО "Я" У ТЕКСТАХ
СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....355**

Раїса КОДОЛА

**МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТІВ У ВІЙСЬКОВОМУ
ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....360**

Наталія КОМАРНИЦЬКА

**МОВНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВПУ
ЯК ЧИННИК БЕЗПЕКИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА:
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....364**

Михайло КОПЕЛЬЧАК, Лариса КУБСЬКА

**АКТУАЛІЗАЦІЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА
В КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ
РЕАДАПТАЦІЇ368**